

Відповідь

Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на зауваження проекту експертного висновку ГЕР щодо звіту експертної групи
про результати акредитаційної експертизи освітньо-наукової програми
32370 Східноєвропейські історичні студії,
другий (магістерський) рівень вищої освіти, спеціальність 032 Історія та археологія

Ми щиро вдячні експертній групі за ґрунтовний аналіз, змістовне обговорення й розуміння сильних сторін та позитивних практик ОНП «Східноєвропейські історичні студії» і відзначаємо продуктивність співпраці з експертами Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Надаємо деякі коментарі щодо певних зауважень та рекомендацій у звіті ГЕР.

Звіт ГЕР	Коментар КНУТШ
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми * ГЕР рекомендує: 1) чіткіше прописати місію університету в оновленому "Стратегічному плані розвитку"; 2) розміщувати на сайті профільної кафедри інформацію про конференції, круглі столи тощо за участю стейкхолдерів; 3) розширити співпрацю в освітньому складнику із зарубіжними колегами, застосовуючи сучасні технології онлайн-комунікації. Рівень відповідності Критерію 1 – В	1) Маємо зазначити що місія і візія КНУТШ визначені в чинній редакції Статуту Київського національного університету імені Тараса Шевченка (затверджена наказом №1061 МОН України), зокрема в підрозділах 2 та 4 https://knu.ua/pdfs/statut/statut-22-11-28.pdf; а законодавством не передбачено обов'язкове коротке формулювання місії Університету в стратегічному плані. Тим не менш рекомендація буде врахована при формуванні нового стратегічного плану (термін дії чинного плану завершується у 2025 році). 2) Інформація про заходи із популяризації ОП із залученням стейкхолдерів вчасно оприлюднюється і на сайті кафедри історії Центральної та Східної Європи (http://www.history.univ.kiev.ua/podi%d1%97-kafedri/), і на сайті історичного факультету http://www.history.univ.kiev.ua/, а також на сторінках програми і кафедри у соціальних мережах (Facebook, Telegram). Крайня запланована подія – круглий стіл на тему «Єврооптимізм та євроскептицизм: проблеми демократичного транзиту в Центрально-Східній Європі» (12.04.2024 р.) http://www.history.univ.kiev.ua/2024/03/12/yevrooptimizm-ta-yevroskepticizm-problemi-demokratichnogo-tranzitu-v-centralno-sxidnij-yevropi/

Звіт ГЕР	Коментар КНУТШ
	3) Рекомендація стосовно розширення співпраці в освітній складовій ОНП “Східноєвропейські історичні студії” із зарубіжними колегами буде врахована і за першої можливості реалізована після завершення воєнного стану в Україні. Наразі можемо засвідчити, що кілька подібних заходів уже були реалізовані саме в онлайн форматі. Це, зокрема зустрічі з директором Польського Інституту в Києві Робертом Чижевським (16 грудня 2021 р. https://www.facebook.com/KNU.easteuropeanstudies/posts/pfbid0fUG9mfj9wmbTNxzbUzQUeWMe6vyFaH6Um6mBkATihdzxkLEhweYmS8kuashR1wiFl та 5 грудня 2023 р. https://www.facebook.com/KNU.easteuropeanstudies/posts/pfbid09XvwzggTdrKYWTwcvRPXbPgHnCUWfN9R45wKNayfDiDDWbcQetx5GekFUZR2T8GS1); лекція професора Каунаського університету імені Вітаутаса Великого Йонаса Вайчаноїніса (15 грудня 2022 р. http://www.history.univ.kiev.ua/2022/12/15/video-z-vajchanojnism-lekciya-profesora-kaunaskogo-universitetu-imeni-vitautasa-velikogo-jonasa-vajchanojnisa-jonas-vaicenonis/)
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми * У логічно-структурній схемі зазначити вибіркові дисципліни. Рівень відповідності Критерію 2 – В	Приймаємо рекомендацію зазначити вибіркові дисципліни у логічно-структурній схемі ОНП. Вона буде врахована при підготовці наступної редакції опису.
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання * ГЕР рекомендує: 1) до тематики фахового вступного випробування додати питання російсько-української війни; 2) розвивати практику міжнародного академічного обміну, застосовуючи інструменти онлайн-формату,	Погоджуємось із рекомендацією додати до тематики фахового вступного випробування питання, присвячені російсько-українській війни. Приймаємо рекомендацію розвивати практику міжнародного академічного обміну, застосовуючи інструменти онлайн-формату, беручи до уваги умови воєнного стану в Україні Інформація про можливості академічного обміну публікується на сторінках Відділу академічної мобільності КНУТШ, ОНП у соціальних мережах, проте здебільшого такі програми передбачають очний формат навчання. Водночас зауважимо, що

Звіт ГЕР	Коментар КНУТШ
беручи до уваги умови воєнного стану в Україні. Рівень відповідності Критерію 3 – В	відповідно до загального правила на період дії правового режиму воєнного стану чоловікам – громадянам України, віком від 18 до 60 років обмежено виїзд за межі України. На ОНП під ці обмеження потрапляють 90% здобувачів освіти.
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою * Здобувачі освіти на ОНП мають підготувати та опублікувати наукову статтю. ГЕР рекомендує розмістити інформацію про результати цього виду діяльності здобувачів освіти. Рівень відповідності Критерію 4 – В	Дійсно, відповідно до розд. 3 чинної редакції опису ОНП, здобувачі освіти мають підготувати та опублікувати наукову статтю. Інформація про публікації є відкритою, результати досліджень доступні на сторінках відповідних наукових видань і кафедри історії Центральної та Східної Європи. Зокрема: Бажан І.О. Політична діяльність Союзу чехословацьких товариств в 1914–1917 рр. // Нариси історії Чехії та Словаччини ХХ–ХХІ століть: від чехословакізму до оксамитового розлучення: колективна монографія. К.: ВПЦ «Київський університет», 2023. С.31-38. http://www.history.univ.kiev.ua/ce-europe/ (вкладка «Наукові видання»), https://drive.google.com/file/d/1wGVcseq0BqUYa10СКQhJmpyGhjbryvw/view) Рябошапка А.І. Зовнішня політика Чеської республіки 1993-1997 рр. // Нариси історії Чехії та Словаччини ХХ–ХХІ століть: від чехословакізму до оксамитового розлучення: колективна монографія. К.: ВПЦ «Київський університет», 2023. С. 79-91. http://www.history.univ.kiev.ua/ce-europe/ (вкладка «Наукові видання»), https://drive.google.com/file/d/1wGVcseq0BqUYa10СКQhJmpyGhjbryvw/view) Терещук В.Р. Політика пам'яті Чехії та Словаччини в посткомуністичний період // Нариси історії Чехії та Словаччини ХХ–ХХІ століть: від чехословакізму до оксамитового розлучення: колективна монографія. К.: ВПЦ «Київський університет», 2023. С. 91–100. http://www.history.univ.kiev.ua/ce-europe/ (вкладка «Наукові видання»), https://drive.google.com/file/d/1wGVcseq0BqUYa10СКQhJmpyGhjbryvw/view) Бажан І. Політичні репресії щодо чеського населення Київщини в 1930-ті роки // Краєзнавство. 2022. № 3-4. С. 31-40.

Звіт ГЕР	Коментар КНУТШ
	DOI: https://doi.org/10.15407/kraieznavstvo2022.03-04.031 Паркін М. Індоевропейське коріння язичницьких божеств східних слов'ян // Етнічна історія народів Європи. 2024. Вип. 73. С. 32-39. http://ethnic.history.univ.kiev.ua/data/2024/73/articles/4.pdf Потьомка Р. Діяльність шотландця Патріка Гордона у Києві (за матеріалами щоденника 1684–1685 рр.) // Етнічна історія народів Європи. 2024. Вип. 73. С. 40-47. http://ethnic.history.univ.kiev.ua/data/2024/73/articles/5.pdf Потьомка Р. Перебування антиохійського патріарха Макарія в Києві в середині XVII ст. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Історія». Випуск 157, 2023. С. 55-61 (у співавт.) Дідух А. Світанок білоруської незалежності та узурпація влади режимом Олександра Лукашенка // Етнічна історія народів Європи. 2024. Вип. 73. С. 133-138. http://ethnic.history.univ.kiev.ua/data/2024/73/articles/17.pdf Звягінцев Є. Голокост в першій Словацькій Республіці 1939-1945 років // «Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)). 2024. N3(21). С.1242-1255 (у співавт.).
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність * У ВСО, у звіті ЕГ інформація про системний чи періодичний характер заходів із популяризації академічної доброчесності відсутня. ГЕР рекомендує зробити заходи з популяризації академічної доброчесності регулярними, долучати до них представників НАЗЯВО,	1. Приймаємо рекомендацію зробити заходи з популяризації академічної доброчесності регулярними, долучати до них представників НАЗЯВО, УНОІВ, НДІ інтелектуальної власності НАПрН України. При цьому зауважимо, що гарант програми, адміністрація історичного факультету та НПП, відповідальні за реалізацію ОНП, регулярно інформують ЗВО про сутність й основні принципи дотримання академічної доброчесності (зокрема, в рамках ОК 1, ОК 2, ОК 9, ОК 11, ОК 12), знайомлять здобувачів з документами, що містять політику, стандарти і процедуру дотримання академічної доброчесності в Університеті (Положення про організацію освітнього процесу, Етичний кодекс університетської спільноти,

Звіт ГЕР	Коментар КНУТШ
УНОІВ, НДІ інтелектуальної власності НАПрН України Рівень відповідності Критерію 5 – В	Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка та ін.), що відмітила й експертна група у своєму звіті (п. 4 Критерію 5), інформують про популяризаційні заходи відповідної тематики, які організовує Університет.
Критерій 6. Людські ресурси * ГЕР рекомендує: 1) підвищити публікаційну активність НПП, оскільки в окремих НПП домінують публікації за 2013 - 2017 рр. (В. Мордвінцев, В. Пількевич); 2) запровадити практику викладання на ОНП "Східноєвропейські історичні студії» закордонних фахівців, застосовуючи сучасні технології онлайн-комунікації, зважаючи на умови воєнного стану; 3) контролювати обов'язкові стажування НПП, залучених до викладання на ОНП «Східноєвропейські історичні студії». Рівень відповідності Критерію 6 – В	1) Приймаємо рекомендацію підвищувати публікаційну активність науково-педагогічних працівників 2) Розглянемо можливість запровадити практику викладання на ОНП "Східноєвропейські історичні студії» закордонних фахівців, застосовуючи сучасні технології онлайн-комунікації; 3) Робоча група ОНП візьме до уваги рекомендацію щодо додаткового контролю проходження обов'язкових стажувань викладачів, злучених до викладання на ОНП «Східноєвропейські історичні студії».
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси * ГЕР рекомендує подати інформацію про практику участі здобувачів на ОНП у наукових проектах. Рівень відповідності Критерію 7 – В	На кафедрі історії Центральної та Східної Європи історичного факультету реалізується науково-дослідна тема «Актуальні проблеми історії країн Центральної та Південно-Східної Європи» (№16КФ046-06). В рамках цієї теми упродовж 2023 р. підготовлено низку наукових статей, інших публікацій, дисертацій, магістерських робіт, які опубліковано за матеріалами досліджень, а саме: Бажан І.О. Політична діяльність Союзу чехословацьких товариств в 1914–1917 рр. // Нариси історії Чехії та Словаччини ХХ–ХХІ століть: від чехословакізму до оксамитового розлучення: колективна монографія. К.:ВПЦ «Київський університет», 2023. С.31-38.

Звіт ГЕР	Коментар КНУТШ
	Довгулич С.І. Курс Польщі на реалізацію копенгагенських критеріїв в економічній сфері в 1989–2004 рр. // Вісник науки та освіти. Серія «Історія та археологія». 2023. № 4(10). С. 762-774. Кравець А.П. «Золота доба» Чехословаччини 1924–1929 рр.: політичний та соціально-економічний вимір // Вісник науки та освіти. Серія «Історія та археологія». 2023. № 3(9). С. 700-709. Парфенюк А.О. Політика «мечіаризму» в Словацькій республіці середини 90-х років ХХ століття // Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. Серія «Історія». 2022. Вип.154. С. 39-42. Потьомка Р. Перебування антиохійського патріарха Макарія в Києві в середині XVII ст. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Історія». Випуск 157, 2023. С. 55-61 (у співавт.) Рябошاپка А.І. Зовнішня політика Чеської республіки 1993-1997 рр. // Нариси історії Чехії та Словаччини ХХ–ХХІ століть: від чехословакізму до оксамитового розлучення: колективна монографія. К.: ВПЦ «Київський університет», 2023. С. 79-91. Терещук В.Р. Політика пам'яті Чехії та Словаччини в посткомуністичний період // Нариси історії Чехії та Словаччини ХХ–ХХІ століть: від чехословакізму до оксамитового розлучення: колективна монографія. К.: ВПЦ «Київський університет», 2023. С. 91-100. Магістерські роботи. 1. Довгулич С.І. «Стратегії економічного та оборонного розвитку Польщі у період 1989–2005 рр.». 2. Кравець А.П. «Перша Чехословацька республіка як історичне та соціально-політичне явище (1918–1938 рр.)». 3. Парфенюк А.М. «Соціально-політичні трансформації в контексті становлення демократичних інститутів Словаччини (1998–2002)». 4. Ситник Р.М. «Основні хвилі еміграції з комуністичної Чехословаччини (1948–1989 рр.)». 5. Тимошенко Д.І. «Балканські війни 1912-1913 рр.».

Звіт ГЕР	Коментар КНУТШ
	6. Дін Цзяці «Співробітництво країн Центральної та Східної Європи з Китаєм в контексті програми «Один пояс, один шлях». Кваліфікаційні роботи здобувачів ОНП 2020-2023 років, які готували на кафедри історії Центральної та Східної Європи, розміщені у репозитарії академічних текстів історичного факультету http://www.history.univ.kiev.ua/asp/repozitarij/
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми * ГЕР погоджується з рекомендацією ЕГ щодо того, що процедури моніторингу та періодичного перегляду ОНП варто було висвітлити на сайті профільної кафедри. ГЕР висловлює рекомендацію (у ВСО відсутня інформація про приклади врахування пропозицій випускників), розробити та запровадити конкретну практику збору інформації про кар'єрний шлях випускників. ГЕР рекомендує ЗВО підвищити рівень заходів щодо академічної мобільності учасників освітнього процесу, приділити увагу внутрішній академічній мобільності з українськими університетами-партнерами, застосовуючи сучасні технології онлайн-комунікації, зважаючи на умови воєнного стану. Рівень відповідності Критерію 8 – В	Відповідно до п. 2.14.1 «Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» моніторинг освітньої програми здійснюється на локальному та загальноуніверситетському рівнях. Локальний моніторинг здійснюють зазвичай члени робочої групи програми за участі профільних кафедр із залученням представників органів студентського самоврядування та, за можливості, представників роботодавців. Результати локального моніторингу не менш ніж раз на рік обговорюються на науково-методичній комісії і вчентій раді історичного факультету. На сайті кафедри розміщується інформація про зміни в програмі, зокрема, для обговорення був представлений проєкт ОНП (травень-червень 2023 р.). Приймаємо рекомендацію брати до уваги рекомендації випускників під час оновлення ОНП. Відповідно до Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (п. 7.6) відповідальними за збір даних щодо кар'єрних шляхів випускників є сектор працевлаштування студентів та аспірантів КНУТШ, група супроводу освітнього процесу структурного підрозділу, які упродовж півроку після випуску здобувачів збирають відповідні дані шляхом опитування. Інформація про працевлаштування і кар'єрний шлях випускників – це персональні дані, які ми не маємо права оприлюднювати на загал. Водночас, конкретна практика збирання інформації щодо кар'єрного шляху й фахової реалізації випускників (підходи,

Звіт ГЕР	Коментар КНУТШ
	форми та інструменти) наразі обговорюється робочою групою ОНП. Підрозділи Університету (зокрема, Відділ академічної мобільності КНУТШ), адміністрація факультету, гарант ОНП систематично інформують здобувачів освіти про актуальні пропозиції і міжнародні програми для навчання чи дослідження, проте здебільшого вони передбачають очний формат участі. Приймаємо рекомендацію приділити увагу внутрішній академічній мобільності з українськими університетами-партнерами, застосовуючи сучасні технології онлайн-комунікації.
Критерій 9. Прозорість та публічність * ГЕР рекомендує уніфікувати збір пропозицій від стейкхолдерів, публічно оприлюднити інформацію від стейкхолдерів на електронних ресурсах ЗВО. Рівень відповідності Критерію 9 – В	Стейкхолдери і представники академічної спільноти мають можливість висловити побажання і пропозиції щодо удосконалення ОНП на сайті кафедри історії Центральної та Східної Європи (опитування у гугл-формі https://docs.google.com/forms/d/1yc2s5kz-D5cakTdoHLOsPkMmNfmbEbXUfAhPC63oWJM/edit). Натомість внутрішня документація Університету, в тому числі отримані рекомендації та зауваження на проєкт, не є обов'язковою для оприлюднення.